

Μενδώνη για Γλυπτά Παρθενώνα στη Βρετανία: “Αποτελούν προϊόν κλοπής”

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Ψηφίστηκαν σήμερα από τη Βουλή, τρία σχέδια νόμου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού που αφορούν στην κύρωση των παρακάτω διεθνών Συμφωνιών:

1. «Κύρωση του Διακανονισμού Πολιτιστικής Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού (ήδη Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού) της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Πολιτισμού και Κληρονομιάς της Νέας Ζηλανδίας».
2. «Κύρωση της Συμφωνίας Συνεργασίας σε θέματα Πολιτισμού μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης του Μαυροβουνίου».
3. «Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα αδικήματα που αφορούν πολιτιστικά αγαθά και διατάξεις εφαρμογής».

Η κ. Μενδώνη στην ομιλία της έκανε αναφορά και στα Γλυπτά του Παρθενώνα εκφράζοντας την πάγια θέση της χώρας μας, ενώ διαβεβαίωσε ότι “παραμένουμε πιστοί στην αρχή ότι η Ελλάδα δεν μπορεί να δεχθεί, το Βρετανικό Μουσείο και κανένα άλλο μουσείο, ως κάτοχο και νομέα των

Γλυπτών του Παρθενώνα, καθώς αυτά αποτελούν προϊόν κλοπής, άρα προϊόν παράνομης πράξης”.

Στην ομιλία της η Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού Λίνα Μενδώνη, είπε τα εξής:

Θέλω να διαβεβαιώσω τους βουλευτές όλων των κομμάτων ότι στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, «πίσω πόρτα» δεν υπάρχει. Και κατά κυριολεξία. Πίσω πόρτα δεν υπάρχει, η πόρτα είναι μία και είναι εις θέαν όλων. Για να ξεκαθαρίσουμε τα πράγματα. Προσπαθείτε κύριοι βουλευτές της αντιπολίτευσης να πείσετε -έρχεστε και επανέρχεστε- ότι οι άνθρωποι του Πολιτισμού δεν ενδιαφέρουν αυτήν την Κυβέρνηση. Σας ενοχλεί να ακούτε αριθμούς γιατί ίσως οι αριθμοί δύσκολα αντιμετωπίζονται και διαψεύδονται. Θα τους ακούσετε όμως, όχι τώρα, αλλά στον Κοινοβουλευτικό έλεγχο, όταν έρθει η ώρα τους. Διότι οι αριθμοί, είτε μας αρέσει είτε δεν μας αρέσει, λένε περισσότερα από τα λόγια και τις θεωρίες. Ακούσαμε ότι διαλέξαμε και ο Πρωθυπουργός και εγώ, να εμφανιστούμε στις τηλεοράσεις με προσωπικότητες του χώρου του Πολιτισμού. Άλλο ένα fake news. Δεν νομίζω ότι μπορείτε να δείτε κανένα πλάνο, ούτε του Πρωθυπουργού, ούτε δικό μου, με καμία προσωπικότητα -αυτό που ονομάσατε εσείς προσωπικότητα- του χώρου του Πολιτισμού. Ούτε ένα πλάνο. Διότι πολύ απλά, δεν υπήρξαν πλάνα. Είναι καθήκον του κάθε Υπουργού και τουλάχιστον εγώ έτσι το αντιλαμβάνομαι, να μιλώ και να συνομιλώ με τα σωματεία. Οφείλω να το κάνω. Είναι στα πλαίσια των καθηκόντων μου. Το ίδιο καθήκον μου όμως -και επιπλέον έχω την ελευθερία- είναι να μιλώ και με μεμονωμένους καλλιτέχνες. Και αυτό είναι στα πλαίσια και στα όρια των υποχρεώσεων μου. Όμως επειδή μιλήσατε για εκμετάλλευση, επαναλαμβάνω: δεν υπάρχει ένα πλάνο, δεν υπάρχει μία φωτογραφία με κανέναν από αυτούς τους οποίους εννοείτε ή υπονοείτε.

Για το Μητρώο, το οποίο αποκαλέσατε φούσκα. Η αλήθεια είναι ότι έχετε μία τάση, οτιδήποτε γίνεται καλό, να το απαξιώνετε, αλλά δεν έχει σημασία. Σημασία έχει τι κάνει κανείς και εν τέλει, κρίνεται. Στο Μητρώο λοιπόν που λέτε φούσκα, εντοπίζονται και καταγράφονται άνθρωποι, οι οποίοι θα πάρουν το επίδομα, το οποίο επίδομα, μόνον επειδή ανήκουν στο Μητρώο και δεν ανιχνεύονται ή καταγράφονται σε άλλα αρχεία. Αυτοί πιστέψτε με, είναι αρκετές χιλιάδες.

Τέλος, επιμένετε από την Επιτροπή, σε κάθε συζήτηση που έχουμε στη Βουλή, να φτάνετε στο Μετρό της Θεσσαλονίκης. Κοντός ψαλμός αλληλουία. Την Παρασκευή είναι το Συμβούλιο της Επικρατείας. Ας αφήσουμε τους δικαστές να δικάσουν. Εδώ μέσα δεν θα δικάσουμε το Μετρό. Και μάλιστα, τρεις μέρες πριν από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Ας μη δημιουργούμε τέτοιου είδους εντυπώσεις.

Αναφέρθηκε ο κ. Κωνσταντόπουλος στα Γλυπτά του Παρθενώνα. Σας λέω ότι το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, σε συνεργασία με τις Επιτροπές, έχει εκπονήσει ένα συστηματικό σχέδιο για τα Γλυπτά του Παρθενώνα. Και αυτό το σχέδιο εξελίσσεται. Ξέρουμε να εκμεταλλευθούμε το momentum στον βαθμό που μπορούμε. Και σας βεβαιώ ότι παραμένουμε πιστοί στην αρχή ότι η Ελλάδα δεν μπορεί να δεχθεί, το Βρετανικό Μουσείο και κανένα άλλο μουσείο, ως κάτοχο και νομέα των Γλυπτών του Παρθενώνα, καθώς αυτά αποτελούν προϊόν κλοπής, άρα προϊόν παράνομης πράξης.

Και να έρθουμε τώρα, μέσω αυτού, στη σημερινή συζήτηση για τις συμβάσεις.

Όπως τόνισα και ενώπιον της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων, η πρωτοβουλία για την υιοθέτηση των υπό κρίση ρυθμίσεων εντάσσεται σε ένα γενικότερο σχεδιασμό για τη στήριξη, την ανάδειξη και την προώθηση όλων των μορφών της πολιτιστικής δράσης με γνώμονα την αξιοποίηση του συνόλου του πολιτιστικού αποθέματος της χώρας μας και την ενθάρρυνση της παραγωγής όλων των ειδών πολιτισμού.

Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να επισημάνω ότι η εν λόγω πρωτοβουλία ανελήφθη πολύ σύντομα, αμέσως μετά τις εκλογές. Και τούτο διότι θεωρώ κεφαλαιώδους σημασίας την υιοθέτηση των υπό κρίση ρυθμίσεων, όπως οι τελευταίες έγιναν αποδεκτές κατά την υπογραφή των οικείων συμβάσεων.

Θα ξεκινήσω με τη Σύμβαση της πολιτιστικής συνεργασίας μεταξύ του τότε Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού και του Υπουργείου Πολιτισμού και Κληρονομιάς της Νέας Ζηλανδίας. Η συγκεκριμένη συμφωνία υπεγράφη το 2011 και μέσω αυτής ενδυναμώνεται το ενδιαφέρον για αποτελεσματικότερη και ευρύτερη πολιτιστική συνεργασία, μεταξύ των δύο κρατών, σε όλους τους τομείς του πολιτισμού, καθώς και την κατανόηση των αντίστοιχων πολιτισμών. Το ίδιο ισχύει και αναφορικά με την υιοθέτηση της συμφωνίας για το Μαυροβούνιο. Και στην περίπτωση αυτή έχουμε μία κύρωση συμφωνίας, που οδηγεί σε αποτελεσματικότερη συνεργασία σε όλους τους τομείς του πολιτισμού και προωθεί τη σύμπραξη των δύο χωρών, στην κατεύθυνση της προστασίας και ανάδειξης πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και της ευρύτερης συνεργασίας στον τομέα του σύγχρονου πολιτισμού.

Η υιοθέτηση των δύο συμφωνιών είναι δεδομένο πως θα ενισχύσει τη συνεργασία του ΥΠΠΟΑ με τους καθ' ύλην αρμόδιους φορείς άλλων κρατών προς ενίσχυση και στήριξη του πολιτισμού, και ιδίως του σύγχρονου πολιτισμού, και έρχεται να

συμπληρώσει τις δράσεις που αναλάβαμε για τη στήριξη των απασχολούμενων με τον πολιτισμό, οι οποίοι εδώ και μήνες βιώνουν τις πραγματικά δυσμενείς συνέπειες της πανδημίας του κορωνοϊού.

Ολοκληρώνω με τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα αδικήματα που αφορούν πολιτιστικά αγαθά, η οποία, όπως ανέφερα και ενώπιον της Επιτροπής, υιοθετήθηκε κατά την Υπουργική Σύνοδο του Συμβουλίου της Ευρώπης στη Λευκωσία, τον Μάιο του 2017, στο πλαίσιο της Κυπριακής Προεδρίας της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης. Θέλω να επισημάνω ότι η Ελλάδα ήταν από τις πρώτες χώρες μέλη του Συμβουλίου που υπέγραψε τη Σύμβαση.

Η προς κύρωση Σύμβαση αντικαθιστά την προϋφιστάμενη Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα αδικήματα που αφορούν σε πολιτιστικά αγαθά, η οποία υιοθετήθηκε το 1985, διότι εκτός από την Ελλάδα, έχει υπογραφεί από πέντε μόλις κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, ενώ κανένα δεν την έχει μέχρι στιγμής κυρώσει.

Η πρωτοβουλία για τη νέα Σύμβαση ανήκει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τα Προβλήματα του Εγκλήματος του Συμβουλίου της Ευρώπης και αποτελεί βασικό θεσμικό βήμα για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών, η οποία λαμβάνει ανησυχητικές διαστάσεις λόγω της διασύνδεσής της με την τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα.

Η Ελλάδα με την εθνική της νομοθεσία, με βασικούς πυλώνες τον ν. 3028/2002 και τον ν. 3658/2008, με την κύρωση των διεθνών συμβάσεων, όπως η Σύμβαση της UNESCO του 1970, η Σύμβαση UNIDROIT, αλλά και με τη σύναψη διμερών και τριμερών μνημονίων συνεργασίας για την πρόληψη και την παρεμπόδιση της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών, έχει ήδη θεσπίσει ένα ισχυρό πλαίσιο προστασίας της πολιτιστικής της κληρονομιάς από την παράνομη διακίνηση, όπως προτείνεται και από την προς κύρωση Σύμβαση. Άλλωστε, η αντιμετώπιση της αρχαιοκαπηλίας αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα, όχι μόνο του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, αλλά και της Κυβέρνησης.

Στο πλαίσιο αυτό, τον προηγούμενο μήνα, στις 12.10.2020 πραγματοποιήθηκε η πρώτη συνεδρίαση της προβλεπόμενης στο άρθρο 14 του ν. 3658/2008 Διυπουργικής Επιτροπής για την καταπολέμηση της αρχαιοκαπηλίας, η οποία έχει ως αρμοδιότητα τον συντονισμό όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Κατά τις εργασίες της Επιτροπής ζητήσαμε από το Υπουργείο Δικαιοσύνης τον ορισμό ειδικού εισαγγελέα, με εξειδίκευση στο δίκαιο του πολιτιστικού περιβάλλοντος και της διακίνησης πολιτιστικών αγαθών, που θα έχει

συγκεκριμένη θητεία και αρμοδιότητες, αλλά και συντονιστικό ρόλο για όλη την Ελλάδα, ώστε να υπάρχει κοινός χειρισμός των ανάλογων υποθέσεων.

Το δεύτερο θέμα που θέσαμε ήταν η διάθεση -σύμφωνα με το άρθρο 5 του ν. 3658/2008- στην αρμόδια Διεύθυνση Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών του ΥΠΠΟΑ, ενός αξιωματικού του Τμήματος Δίωξης Αρχαιοκαπηλίας της Διεύθυνσης Ασφάλειας Αττικής, ως συνδέσμου εξασφάλισης της συνεργασίας μεταξύ της Υπηρεσίας αυτής και της Ελληνικής Αστυνομίας.

Έχω πει, το έχω ήδη εξαγγείλει ότι ο στόχος μας και ο σχεδιασμός είναι ο εκσυγχρονισμός της υφιστάμενης νομοθεσίας (ν.3658/2008) για την προστασία των πολιτιστικών αγαθών και την καταπολέμηση της αρχαιοκαπηλίας. Η επικείμενη νομοθετική πρωτοβουλία θα περιλαμβάνει δομικές αλλαγές, ελεγκτικούς μηχανισμούς και θα προβλέπει όλα τα αναγκαία μέσα τα οποία μας παράσχει σήμερα η τεχνολογία προκειμένου να λαμβάνονται όλα τα προσήκοντα μέτρα για την αποτροπή της παράνομης διακίνησης των πολιτιστικών αγαθών .

Επανέρχομαι στη Σύμβαση της Λευκωσίας και σημειώνω ότι, αν και η τελευταία δεν προβλέπει ρητά την ποινικοποίηση της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών ως αυτοτελούς μορφής αδικήματος, τα συμβαλλόμενα Κράτη Μέρη αναλαμβάνουν τη δέσμευση να ποινικοποιήσουν όλες τις ειδικότερες πτυχές του σύνθετου αυτού αδικήματος. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στην ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας για την καταπολέμηση των εν λόγω μορφών εγκληματικότητας.

Δεν θα πάρω το χρόνο σας για να μιλήσω για επιμέρους άρθρα θα μείνω στο πνεύμα της Σύμβασης.

Μία από τις βασικές καινοτομίες της αποτελεί το άρθρο 13, το οποίο θεσπίζει ειδικές διατάξεις για την ευθύνη των νομικών προσώπων σε σχέση με τα αδικήματα που περιγράφει η Σύμβαση, εφόσον αυτά διαπράττονται προς όφελος του νομικού προσώπου από φυσικό πρόσωπο, το οποίο ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου, και κατέχει ηγετική θέση σε αυτό. Προβλέπει, δε, ότι η ευθύνη των νομικών προσώπων μπορεί να είναι ποινική, αστική ή διοικητική και υφίσταται ανεξαρτήτως της ποινικής ευθύνης που μπορεί να υπέχει το φυσικό πρόσωπο, το οποίο διέπραξε το αδίκημα. Επιπλέον, το Τρίτο Κεφάλαιο της Σύμβασης περιλαμβάνει δικονομικού περιεχομένου διατάξεις, με τις οποίες κατοχυρώνεται το αυτεπάγγελο της δίωξης των αδικημάτων που αναφέρονται σε αυτή και θεσπίζεται η υποχρέωση των κρατών Μερών να λάβουν τα μέτρα που είναι απαραίτητα για να διασφαλίσουν ότι οι υπηρεσίες που διεξάγουν τις έρευνες είναι εξειδικευμένες στην καταπολέμηση της παράνομης

διακίνησης των πολιτιστικών αγαθών και συνεργάζονται στον μέγιστο δυνατό βαθμό για τους σκοπούς των ερευνών και των διαδικασιών που διεξάγονται σε σχέση με τα αδικήματα που αναφέρονται στη Σύμβαση.

Η Σύμβαση λαμβάνει υπόψη και στηρίζεται σε υφιστάμενες διεθνείς και περιφερειακές συμβάσεις και άλλα νομικά κείμενα προστασίας των πολιτιστικών αγαθών, όπως ιδίως η Σύμβαση της UNESCO του 1970 σχετικά με τα ληπτέα μέτρα για την απαγόρευση και παρεμπόδιση της παράνομης εισαγωγής, εξαγωγής και μεταβίβασης της κυριότητας των πολιτιστικών αγαθών και η Σύμβαση του Διεθνούς Ινστιτούτου για την Ενοποίηση του Ιδιωτικού Δικαίου (UNIDROIT) του 1995 για τα κλαπέντα ή παρανόμως εξαχθέντα πολιτιστικά αγαθά.

Με την κύρωση από το Ελληνικό Κοινοβούλιο της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα αδικήματα που αφορούν στα πολιτιστικά αγαθά ανοίγει ο δρόμος για να τεθεί η Σύμβαση σε ισχύ, καθώς απαιτείται η επικύρωση, αποδοχή ή έγκρισή της από πέντε υπογράφοντα κράτη, υπό την προϋπόθεση ότι τα τρία τουλάχιστον από αυτά είναι μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Το διεθνές θεσμικό πλαίσιο αποκτά ένα ακόμη πολύτιμο εργαλείο και η Ελλάδα συμβάλλει ουσιαστικά με αυτό με το παρόν σχέδιο νόμου. Είναι πολύ σημαντικό να συνειδητοποιήσουμε ότι η αρχαιοκαπηλία είναι ένα διεθνοποιημένο οργανωμένο έγκλημα. Αυτός ο διεθνοποιημένος χαρακτήρας της αρχαιοκαπηλίας επιβάλλει αντίστοιχα και τη διεθνοποίηση της προσπάθειας αντιμετώπισής της.

Δεν αρκεί μόνο το εθνικό δίκαιο κάθε κράτους, χρειαζόμαστε την διεθνοποίηση. Έτσι η Ελλάδα, παρά το γεγονός ότι έχει μια ιδιαίτερα αυστηρή νομοθεσία σχετικά με τα αδικήματα σε βάρος των πολιτιστικών αγαθών, έχει κάθε λόγο να προχωρήσει όχι απλώς στην κύρωση, αλλά στη γενικότερη ενίσχυση αυτής της Σύμβασης. Το ζητούμενο είναι να υπάρχει σε διεθνές επίπεδο και σε όλες τις χώρες αντίστοιχα αυστηρή νομοθεσία έτσι ώστε να γίνει σταδιακά εξαιρετικά δύσκολο στους αρχαιοκάπηλους να βρίσκουν πρόσφορο έδαφος για τη διάθεση των παρανόμως διακινηθέντων πολιτιστικών αγαθών.

Γι αυτό το λόγο το εθνικό μας συμφέρον επιτάσσει όχι μόνο να κυρώσουμε την παρούσα σύμβαση, αλλά να είμαστε σημαιοφόροι στην προσπάθεια διεθνούς προώθησής της, έτσι ώστε να υπογραφεί και να κυρωθεί από όσο το δυνατόν περισσότερα κράτη (είτε είναι μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, είτε δεν είναι) μέχρι που κάποια στιγμή η Σύμβαση της Λευκωσίας αποκτήσει και δυναμική αντίστοιχη με αυτήν της Σύμβασης της UNESCO του 1970 (σχετικά με τα ληπτέα μέτρα για την απαγόρευση και παρεμπόδιση της παράνομης εισαγωγής, εξαγωγής και μεταβίβασης της κυριότητας των πολιτιστικών αγαθών), η οποία είναι τόσο

ευρείας αποδοχής, ώστε τείνει να αντιμετωπίζεται πλέον ως διεθνές εθιμικό δίκαιο, λειτουργεί δηλαδή ως δεσμευτικό κριτήριο ελέγχου νομιμότητας των πράξεων ακόμη και σε κράτη-μέλη που δεν την έχουν κυρώσει.

Κατόπιν των ανωτέρω, θεωρώ πολύ σημαντική την ψήφιση και των τριών Συμβάσεων από το Κοινοβούλιο. Σας καλώ, λοιπόν, να αποδεχτείτε τις προτάσεις μας και να συμβάλλετε, με αυτό τον τρόπο, στη διάχυση του ελληνικού πολιτισμού, τη δημιουργία νέας βάσης για τη σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία και κυρίως την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών.